

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Державної служби
статистики**

16 грудня 2022 р. № 316

**(зі змінами,
затвердженими наказом
Державної служби статистики**

21 квітня 2023 р. № 152)

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"НАЯВНІСТЬ І НАДХОДЖЕННЯ КУЛЬТУР ЗЕРНОВИХ І
ЗЕРНОБОБОВИХ ТА ОЛІЙНИХ НА ПІДПРИЄМСТВА, ЩО
ЗДІЙСНЮЮТЬ ЇХНЄ ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБЛЕННЯ"**

Державна служба статистики України

Відповідальний за підготовку – директор департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища апарату Державної служби статистики України Олег Прокопенко.

Методологічні положення державного статистичного спостереження "Наявність і надходження культур зернових і зернобобових та олійних на підприємства, що здійснюють їхнє зберігання та перероблення" (далі – Методологічні положення) містять опис основних положень, правил і методів проведення цього статистичного спостереження.

Ці Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики, а також можуть бути корисні для інших заінтересованих користувачів статистичної інформації.

Методологічні положення підготували фахівці відділу статистики використання продукції сільського господарства департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища апарату Державної служби статистики України.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату (протокол від 11 листопада 2022 року № КПУМ/27-22).

Зміни до Методологічних положень схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 24 березня 2023 року № КПУМ/8-23).

Держстат

вул. Шота Руставелі 3, Київ, 01601

<http://www.ukrstat.gov.ua>

телефон: (044) 287-23-22

адреса електронної пошти: office@ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Скорочення та умовні позначення.....	4
I. Вступ.....	5
II. Загальна характеристика явища, що вивчається, та показники, що поширюються	5
III. Об'єкт і одиниця статистичного спостереження.....	8
IV. Джерела та методи отримання інформації статистичного спостереження.....	8
V. Сукупність одиниць статистичного спостереження, що вивчається.....	8
VI. Статистичні методи обробки й аналізу даних статистичного спостереження.....	10
VII. Статистичні методи уникнення розкриття конфіденційних статистичних даних статистичного спостереження.....	11
VIII. Поширення результатів статистичного спостереження.....	12
IX. Перегляд статистичної інформації статистичного спостереження.....	13
X. Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні).....	13
Додатки:	
Додаток 1. Показники, що поширюються за результатами статистичного спостереження	16
Додаток 2. Опис інформації у формі державного статистичного спостереження № 1-зерно (місячна) "Звіт про надходження культур зернових і зернобобових та олійних на перероблення та зберігання"	18
Список використаних джерел.....	20

Скорочення та умовні позначення

ДСС, статистичне спостереження	– державне статистичне спостереження;
Євростат	– Статистична служба Європейського Союзу;
ЄС	– Європейський Союз;
КАТОТТГ	– Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад;
КВЕД	– Класифікація видів економічної діяльності;
КІСЕ	– Класифікація інституційних секторів економіки України;
КОПФГ	– Класифікація організаційно-правових форм господарювання;
МОВЕД	– Місцева одиниця за видом економічної діяльності;
НПСГ	– Номенклатура продукції сільського господарства;
ПДВ	– Податок на додану вартість;
РСО	– Реєстр статистичних одиниць;
СРП	– Статистичний реєстр підприємств;
<i>T</i>	– рік, у якому формується сукупність одиниць державного статистичного спостереження;
ТОД	– територіальні органи Держстату.

I. Вступ

1. Метою проведення ДСС "Наявність і надходження культур зернових і зернобобових та олійних на підприємства, що здійснюють їхнє зберігання та перероблення" є формування інформації про надходження культур зернових і зернобобових та олійних на переробні та зберігаючі підприємства для інформаційного забезпечення складання продовольчих балансів, аналізу ринку зерна.

Користувачами даних ДСС можуть бути органи державної влади та місцевого самоврядування, науковці та дослідники, засоби масової інформації, міжнародні організації, підприємства (організації), фізичні особи.

2. ДСС проводиться відповідно до статті 10 Закону України "Про офіційну статистику" [1].

3. ДСС проводиться із місячною періодичністю.

4. Для цілей Методологічних положень терміни вживаються у значеннях, наведених у статтях 1, 8, 9, 10 Закону України "Про офіційну статистику" [1], у статтях 1, 5, 6, 7 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні" [5], у пунктах 5, 9, 11–16, 20, 33, 42, 44, 60, 67, 73, 75 Глосарія до плану статистичного спостереження [7], у пунктах А020, Д001, Д010, Д013, З015, К005, К006, К009, К011, К012, К031, К035, К040, М003, М007, М024, Н022, О002, О017, О027, О032, П006, П008, П010, П011, П014, П050, П061, П092, Р003, Р009, Р012, Р014, Р018, С035, С036, С037, С043, С046, С048 Глосарія термінів національної моделі діяльності органів державної статистики [8], розділі I Методологічних положень державного статистичного спостереження "Реєстр статистичних одиниць" [13], ДСТУ 3768:2019 Пшениця. Технічні умови, ДСТУ 4522:2006 Жито. Технічні умови, ДСТУ 4525:2006 Кукурудза. Технічні умови, ДСТУ 3769-98 Ячмінь. Технічні умови.

II. Загальна характеристика явища, що вивчається, та показники, що поширюються

1. Явищем, яке досліджується в цьому спостереженні, є наявність і надходження на зберігання та перероблення підприємствам, їхнім відокремленим підрозділам культур зернових і зернобобових та олійних.

2. Для відстеження зазначеного явища в межах ДСС формуються такі показники:

1) кількість зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення (у тоннах) (показник відображає загальну кількість зерна культур зернових і зернобобових (далі – зерно) і насіння культур олійних (далі – насіння), наявних у підприємства, незалежно від умов і

терміну їхнього зберігання (власне, прийняте на зберігання, уключаючи залишки попередніх років і державного резерву, на давальницьких засадах), на кінець звітного періоду);

2) кількість зерна і насіння, купленого підприємствами, які здійснюють його зберігання та перероблення (у тоннах) (показник відображає загальну кількість зерна і насіння, купленого за готівку, безготівково, отриманого за бартером, за період з початку звітного (календарного) року (далі – звітний рік);

3) середня ціна зерна і насіння, купленого підприємствами, які здійснюють його зберігання та перероблення (у гривнях) (показник відображає середню вартість однієї тонни купленого зерна і насіння за період із початку звітного року);

4) кількість зерна і насіння, переданого на перероблення, у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення (у тоннах) (показник відображає загальну кількість зерна і насіння, переданого підприємством на перероблення на власні (орендовані) потужності на борошно, крупу, комбікорм, дерть, фуражне борошно, спирт, олію та інше, за період з початку звітного року);

5) кількість зерна, переданого на перероблення на борошно, у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення (у тоннах) (показник відображає кількість зерна, переданого підприємством на перероблення на власні (орендовані) потужності на борошно (без фуражного), за період з початку звітного року);

6) кількість зерна, переданого на перероблення на крупу, у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення (у тоннах) (показник відображає кількість зерна, переданого підприємством на перероблення на власні (орендовані) потужності на крупу, за період із початку звітного року);

7) кількість зерна, переданого на перероблення на комбікорм, у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення (у тоннах) (показник відображає кількість зерна, переданого підприємством на перероблення на власні (орендовані) потужності на комбікорм, за період з початку звітного року);

8) загальна потужність одночасного зберігання зерна і насіння у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення (у тоннах) (показник відображає максимальну потужність (кількість) одночасного зберігання зерна і насіння у спеціалізованих або пристосованих для зберігання врожаю приміщеннях капітального типу (власних/орендованих), незалежно від способу, виду й типу зберігання, наявності сертифіката відповідності послуг зі зберігання зерна та продуктів його переробки, на кінець звітного року);

9) кількість зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення, та підприємств, які його вирощують (у тоннах) (показник відображає загальну кількість зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення, та підприємств, які його безпосередньо вирощують, на кінець звітної періоду);

10) загальна потужність одночасного зберігання зерна і насіння у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення, та підприємств, які його вирощують (у тоннах) (показник відображає загальну потужність (кількість) одночасного зберігання зерна і насіння в спеціалізованих або пристосованих для зберігання врожаю приміщеннях капітального типу (власних/орендованих), незалежно від способу, виду і типу зберігання, наявності сертифіката відповідності послуг зі зберігання зерна та продуктів його переробки, у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення, та підприємств, які його безпосередньо вирощують, на кінець звітної року).

3. Показники ДСС, зазначені в пункті 2 розділу II цих Методологічних положень, формуються в цілому по Україні та за регіонами (з використанням КАТОТТГ [11]).

4. Показники ДСС, а саме:

1–4 пункту 2 розділу II формуються за видами культур зернових і зернобобових та олійних, за класами культур зернових (за НПСГ [17]): пшениця (з неї тверда і крім твердої (з неї 1-4 класів)), кукурудза на зерно (з неї 1-3 класів), ячмінь (у т.ч. ячмінь пивоварний (з нього 1-2 класів) і ячмінь товарний (з нього 1-3 класів)), жито (з нього 1-4 класів), овес, гречка, просо, рис, зернобобові сушені (у т.ч. горох); боби сої, насіння ріпаку й кользи, насіння соняшнику;

5–7 пункту 2 розділу II – за видами та класами культур зернових і зернобобових: пшениця (з неї тверда і крім твердої (з неї 1-4 класів)), кукурудза на зерно (з неї 1-3 класів), ячмінь (у т.ч. ячмінь пивоварний (з нього 1-2 класів) і ячмінь товарний (з нього 1-3 класів)), жито (з нього 1-4 класів), овес, гречка, просо, рис, зернобобові сушені (у т.ч. горох);

9 пункту 2 розділу II – за видами культур зернових і зернобобових (у цілому, пшениця, жито, ячмінь, кукурудза на зерно) та олійних (насіння соняшнику, ріпаку й кользи, соя).

5. Показники, що поширюються за результатами статистичного спостереження, та їх розрізи (деталізація) наведені в додатку 1 до цих Методологічних положень.

III. Об'єкт і одиниця статистичного спостереження

1. Об'єктом статистичного спостереження (цільовою сукупністю) є юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи, які переробляють або зберігають зерно культур зернових і зернобобових та насіння культур олійних.

2. Для проведення ДСС використовується комбінація статистичних методів, а саме несуцільного обстеження безпосередньо респондентів ДСС шляхом відбору за визначеними критеріями, а також результатів проведення інших ДСС.

3. Одиницею статистичного спостереження є юридична особа, її відокремлений підрозділ.

IV. Джерела та методи отримання інформації статистичного спостереження

Джерелами інформації ДСС є:

інформація, отримана від респондентів за формою № 1-зерно (місячна) "Звіт про надходження культур зернових і зернобобових та олійних на перероблення та зберігання" (далі – форма № 1-зерно (місячна)), опис якої наведено в додатку 2 до цих Методологічних положень.

Ця інформація одержується не пізніше 8-го числа місяця, наступного за звітним періодом, в електронній формі;

інформація ДСС "Реалізація продукції сільського господарства підприємствами та господарствами населення" за формами № 21-заг (річна) "Звіт про реалізацію продукції сільського господарства" (далі – № 21-заг (річна)) і № 21-заг (місячна) "Звіт про реалізацію продукції сільського господарства" (далі – № 21-заг (місячна)) щодо наявності та загальної потужності одночасного зберігання зерна у підприємствах, які безпосередньо його виробляють.

Інформація за формою № 21-заг (річна) одержується не пізніше 20 січня року, наступного за звітним, в електронній формі, за формою № 21-заг (місячна) – не пізніше 7-го числа місяця, наступного за звітним періодом (крім січня), в електронній формі;

інформація ДСС "Реєстр статистичних одиниць", яка використовується для формування генеральної сукупності, сукупності одиниць статистичного спостереження, що вивчається, та сукупності респондентів ДСС (отримується в другій декаді листопада року T в електронній формі), а також для актуалізації сукупності одиниць статистичного спостереження, що вивчається, та сукупності респондентів ДСС.

V. Сукупність одиниць статистичного спостереження, що вивчається

1. Для отримання інформації безпосередньо від респондента на державному рівні щорічно в грудні року T відбувається формування

генеральної сукупності, сукупності одиниць статистичного спостереження, що вивчається, та сукупності респондентів ДСС.

2. Генеральна сукупність одиниць статистичного спостереження формується на основі РСО (у частині СРП) і включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада року T та відповідають таким критеріям:

тип статистичної одиниці: МОВЕД;

інституційний сектор економіки відповідно до KICE [9] підприємства, частиною якого є МОВЕД: S.11 "Нефінансові корпорації";

організаційно-правова форма господарювання за КОПФГ [10] підприємства, частиною якого є МОВЕД: коди 110–140, 150, 160, 185, 193, 230–250, 310, 330–370, 510–590, 610;

види економічної діяльності згідно із КВЕД [16] належить до класів 10.41, 10.61, 10.91, 11.01, 11.06 секції С; 52.10 секції Н;

середня кількість працівників за рік $T-1$ становить 10 і більше осіб.

3. Сукупність одиниць, що вивчається, формується на основі генеральної сукупності, за винятком одиниць, які були включені до аналогічної сукупності року T та не звітували протягом років $T-1$ і T із причин, пов'язаних із відсутністю господарської діяльності (одиниця не здійснює вид економічної діяльності, який спостерігається; одиниця реорганізована/в стадії реорганізації або передала виробничі фактори іншій одиниці), а також якщо за одиницю звітує інший респондент або одиниця включена до сукупностей одиниць статистичного спостереження, що вивчається за формами № 21-заг (річна) і № 21-заг (місячна) у році $T+1$.

4. На основі сукупності одиниць, що вивчається, формується сукупність респондентів за формою № 1-зерно (місячна), до якої включаються юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичної особи, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць статистичного спостереження. Очікується, що рівень відповідей респондентів становитиме 97 %.

5. Актуалізація сукупності одиниць, що вивчається, і сукупності респондентів за формою № 1-зерно (місячна) здійснюється на державному рівні з лютого до жовтня року $T+1$ на 15-й робочий день.

Причинами актуалізації сукупностей одиниць ДСС, що вивчаються, і сукупностей респондентів ДСС є події, які відбулися з одиницями через злиття, поділ, виділ, перетворення, приєднання, передача виробничих факторів між одиницями, зміна ідентифікаційних та класифікаційних ознак одиниць, які спостерігаються в році $T+1$.

Джерелами інформації для проведення актуалізації сукупностей одиниць статистичного спостереження й сукупностей респондентів є інформація РСО (у частині СРП) станом на 01 число кожного місяця з лютого по жовтень року $T+1$.

На основі актуалізованих сукупностей одиниць, що вивчаються, формується сукупність респондентів за формою № 1-зерно (місячна), до якої

включаються юридичні особи, яким відповідають одиниці, що наявні у відповідних сукупностях одиниць статистичного спостереження.

VI. Статистичні методи обробки й аналізу даних статистичного спостереження

1. Обробка даних ДСС складається з опрацювання стандартних процедур щодо даних, отриманих від респондентів, які уведено/завантажено до електронного середовища (контроль повноти введення даних; арифметичні та логічні контролю первинних даних; перевірка правильності співвідношення окремих значень показників). Контролі даних ДСС здійснюються на мікро- та макрорівнях. У разі виявлення неузгодженостей може здійснюватися зв'язок з респондентами та відповідне редагування інформації.

2. Для забезпечення якості даних, які одержуються шляхом збору безпосередньо від респондентів, аналізується рівень надання звітів респондентами, залученими до ДСС, і причини їх ненадання або відсутності в них даних.

Стосовно невідповідей респондентів методи, що дозволяють компенсувати відсутні дані, не застосовуються.

3. Формування показників за результатами ДСС, наведених у підпунктах 1–8 пункту 2 розділу II цих Методологічних положень, відбувається шляхом інтеграції результатів обстеження сукупності одиниць, що вивчається за формою № 1-зерно (місячна), а також для окремих показників за формою № 21-заг (місячна) або № 21-заг (річна) по країні в цілому та по регіонах.

При цьому застосовуються методи арифметичного підсумовування абсолютних величин, обчислення середніх величин, відносних величин координації (як співвідношення величин між собою, яке показує, скільки одиниць однієї частини сукупності припадає на одиницю іншої, узятій за базу порівняння, зокрема на 1 тону зерна і насіння, купленого підприємствами, які займаються його зберіганням та переробленням), інтенсивності (як співвідношення порівнюваних абсолютних величин у відсотках).

4. Для забезпечення якості отриманих результатів ДСС застосовуються такі методи контролю: аналіз даних у часі (динаміка показника за останні 3–5 років); аналіз даних у просторі (по регіонах); методи аналізу агрегатів та розподілу даних (виявлення й аналіз сумнівних агрегатів і одиниць, показники яких значно відрізняються від розподілу основної частини даних, наприклад, порівняння середньої ціни зерна і насіння, купленого підприємствами, які здійснюють його зберігання та перероблення, у регіоні до середньої ціни по країні).

5. Показник "середня ціна зерна і насіння, купленого підприємствами, які здійснюють його зберігання та перероблення" розраховується як

співвідношення показників вартості (без податку на додану вартість, дотацій, накладних, транспортних та експедиційних витрат, плати за сушку, очистку та доробку зерна до базисних кондицій) та кількості купленого зерна.

6. Показник "кількість зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення, та підприємств, які його вирощують" розраховується як сума показників кількості зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення (за формою № 1-зерно (місячна)), та у підприємств, які його безпосередньо вирощують (за формою № 21-заг (місячна) або № 21-заг (річна)).

7. Показник "загальна потужність одночасного зберігання зерна і насіння у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення, та підприємств, які його вирощують" розраховується як сума показників загальної потужності одночасного зберігання зерна і насіння у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення (за формою № 1-зерно (місячна)), та у підприємств, які його безпосередньо вирощують (за формою № 21-заг (річна)).

VII. Статистичні методи уникнення розкриття конфіденційних статистичних даних статистичного спостереження

1. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється згідно з міжнародними вимогами до правил конфіденційності статистичних даних відповідно до статей 20–26 Регламенту (ЄС) № 223/2009 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2009 року щодо європейської статистики [20], а також відповідно до вимог статей 24, 25, 29, 30, 31, 37 Закону України "Про офіційну статистику" [1], статей 18, 21, Закону України "Про інформацію" [6], статей 6, 7 Закону України "Про доступ до публічної інформації" [2], статей 5, 6, 7, 24 Закону України "Про захист персональних даних" [4].

Також забезпечення статистичної конфіденційності проведення ДСС відбувається з урахуванням основних принципів і статистичних методів, визначених пунктом 1 підрозділу 2 розділу IV Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики [14].

Для забезпечення встановлених законодавством гарантій перед респондентами щодо забезпечення конфіденційності наданої ними інформації використання цієї інформації відбувається виключно у статистичних цілях.

2. Під час проведення ДСС реалізуються такі заходи щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації:

надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

нерозповсюдження інформації, яка була отримана під час проведення ДСС, якщо є загроза розкриття первинних даних;

нерозголошення інформації щодо сукупності респондентів (які підлягають статистичному спостереженню) та сукупності одиниць статистичного спостереження (що вивчається), сформованих на основі первинних даних, отриманих від респондентів під час проведення ДСС.

3. Контроль ризику розкриття статистичної інформації здійснюється для кожного з показників, що перелічені в розділі II цих Методологічних положень, за правилом порогового значення статистичного показника, згідно з яким значення є вразливим, якщо воно розраховано на базі занадто малої кількості статистичних одиниць (три та менше) або якщо складається перевага однієї одиниці (80 і більше відсотків визначеного розміру/обсягу показника).

Для уникнення розкриття конфіденційних статистичних даних застосовуються методи блокування вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

VIII. Поширення результатів статистичного спостереження

1. Відповідно до Закону України "Про офіційну статистику" [1] статистична інформація, отримана за результатами ДСС, поширюється в агрегованому знеособленому вигляді.

2. З метою забезпечення статистичної конфіденційності поширенню не підлягає офіційна державна статистична інформація, яка містить дані, отримані від трьох і менше респондентів, або якщо частка одного з респондентів у такій інформації перевищує 80 відсотків, а також інформація про респондентів, які звітували до органів державної статистики.

3. З метою забезпечення вільного та одночасного доступу користувачів узагальнена статистична інформація за результатами ДСС оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) та вебсайтах його територіальних органів (www.ukrstat.gov.ua/work/region.html) у відповідних статистичних продуктах (статистична інформація, статистичні публікації тощо). Інформація, що оприлюднюється на вебсайтах ТОД, узгоджена з інформацією, що оприлюднює Держстат.

Результати ДСС оприлюднюються не пізніше ніж на 25-й день після звітного періоду (за рік у цілому – на 55-й день).

Терміни оприлюднення, показники та їх розрізи (деталізація), а також статистичні продукти, які поширюються за результатами ДСС, зазначаються у плані державних статистичних спостережень на відповідний рік.

4. Інформацію за результатами ДСС Держстат також надає:

1) за запитами користувачів статистичної інформації в порядку та на умовах, визначених чинним законодавством;

2) за угодами про взаємообмін інформаційними ресурсами між Держстатом та іншими державними органами, установами, організаціями;

3) міжнародним організаціям (Євростату, Продовольчій та сільськогосподарській організації ООН (ФАО)) у межах виконання міжнародних зобов'язань України, а також статистичним службам інших країн за їхніми запитами.

ІХ. Перегляд статистичної інформації статистичного спостереження

1. Для цього ДСС передбачається незапланований перегляд статистичної інформації, який здійснюється в разі непередбачуваних подій (помилки), що можуть значно (від 10 %) вплинути на оприлюднені статистичні показники ДСС.

Перегляд статистичної інформації здійснюється по показниках, у яких були допущені помилки, якщо стала доступна більш повна інформація щодо них або сталися непередбачувані події, які вплинули на значення показників.

Перегляд статистичної інформації проводиться за період, у якому були виявлені помилки.

2. Про незапланований перегляд статистичної інформації ДСС користувачів статистичної інформації інформують, як тільки виникає потреба в ньому. Повідомлення здійснюється шляхом оприлюднення на офіційному вебсайті Держстату відповідного оголошення.

3. Переглянуті дані (з відповідними поясненнями) оприлюднюються на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) разом із черговим оприлюдненням відповідної статистичної інформації за підсумками ДСС згідно з календарем оприлюднення інформації.

Х. Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні)

1. Унаслідок дії положень підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни", яким передбачено, що фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи подають облікові, фінансові, бухгалтерські, розрахункові, аудиторські звіти та будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку

подати документи [3], отримання даних за цим ДСС, зокрема статистичної звітності, наведеної у розділі IV цих Методологічних положень, у повному обсязі не є можливим.

2. Через відсутність даних з усіх джерел, наведених у розділі IV цих Методологічних положень, а також альтернативних, може не бути можливості здійснити оцінку показників, наведених у розділі II цих Методологічних положень.

3. У випадку отримання даних у неповному обсязі (менше, ніж очікуваний рівень відповідей респондентів, наведений у розділі V цих Методологічних положень) та/або відсутності даних хоча б за одним із джерел, наведених у розділі IV цих Методологічних положень, здійснюється оцінка показників "кількість зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення" і "кількість зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення, та підприємств, які його вирощують" (з урахуванням Методологічних основ здійснення оцінок основних статистичних показників у випадку відсутності даних унаслідок надзвичайних і непереборних обставин) [12]. Оцінка вищезазначеного показника здійснюється по Україні.

4. Для здійснення оцінки може використовуватися інформація з відкритих джерел, адміністративних даних або інших ДСС щодо обсягів виробництва сільськогосподарських культур, запасів продукції на підприємствах оптової торгівлі, експорту-імпорту сільськогосподарської продукції тощо, які можуть бути альтернативними джерелами для оцінки статистичних показників, зазначених у цьому розділі Методологічних положень.

5. За цим ДСС оцінки показників, зазначених у цьому розділі Методологічних положень, здійснюються шляхом застосування на мікрорівні статистичних методів, що дозволяють компенсувати відсутню інформацію, зокрема, методів умовного заміщення (імпутації значення відповідного показника з використанням взаємопов'язаних показників, заповнення середнім (моду, медіаною) та екстраполяції з урахуванням тенденцій, що склались), а також методів коригування зведеної інформації на макрорівні (з урахуванням інформації, отриманої з альтернативних джерел).

6. Строки виконання окремих процесів статистичного виробництва повинні визначатися з урахуванням положень підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" та зважаючи на необхідний органам державної статистики час для здійснення оцінок статистичних показників.

7. При оприлюдненні оцінок статистичних показників, зазначених у цьому розділі Методологічних положень, наводиться інформація щодо особливостей формування показника (повноти охоплення явища тощо) в умовах правового режиму воєнного стану та можливості її перегляду (з урахуванням Методологічних положень щодо перегляду офіційної державної статистичної інформації [15]).

8. У період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення статистична інформація може не поширюватися, зважаючи на відсутність звітів та будь-яких інших документів, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства, від респондентів згідно з положеннями підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни". Про зазначене користувачам повідомляють додатково шляхом оприлюднення відповідного оголошення на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) та вебсайтах його територіальних органів (www.ukrstat.gov.ua/work/region.html), надання усних чи письмових роз'яснень, наведення пояснень (приміток) у статистичних продуктах тощо.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища
апарату Держстату

Олег ПРОКОПЕНКО

Додаток 1
до Методологічних положень
(пункт 5 розділу II)

Показники, що поширюються за результатами статистичного спостереження

Найменування показника	Періодичність	Розпорядник	Територіальний розріз	Інші розрізи
1	2	3	4	5
Кількість зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення	Місячна	Держстат	Україна, регіони	За видами культур зернових і зернобобових та олійних, за класами культур зернових
Кількість зерна і насіння, купленого підприємствами, які здійснюють його зберігання та перероблення		ТОД	Регіон	
Середня ціна зерна і насіння, купленого підприємствами, які здійснюють його зберігання та перероблення				
Кількість зерна і насіння, переданого на перероблення, у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення				
Кількість зерна, переданого на перероблення на борошно, у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення				За видами та класами культур зернових і зернобобових

Продовження додатка 1

1	2	3	4	5
Кількість зерна, переданого на перероблення на крупу, у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення				
Кількість зерна, переданого на перероблення на комбікорм, у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення				
Загальна потужність одночасного зберігання зерна і насіння у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення	Річна	Держстат	Україна, регіони	—
		ТОД	Регіон	
Кількість зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення, та підприємств, які його вирощують	Місячна	Держстат	Україна	За видами культур зернових і зернобобових (у цілому, пшениця, жито, ячмінь, кукурудза) та олійних (соняшник, ріпак і кольза, соя)
Загальна потужність одночасного зберігання зерна і насіння у підприємств, які здійснюють його зберігання та перероблення, та підприємств, які його вирощують	Річна	Держстат	Україна	—

Додаток 2
до Методологічних положень
(розділ IV)

Опис інформації у формі державного статистичного спостереження
№ 1-зерно (місячна) "Звіт про надходження культур зернових і зернобобових та олійних на перероблення та зберігання"

№ з/п	Найменування інформації	Періодичність	Розріз
1	2	3	4
1.	Маса зерна в наявності на кінець звітного періоду	Місячна	Назва виду продукції за Номенклатурою продукції сільського господарства (НПСГ): культури зернові та зернобобові, у т.ч. пшениця (з неї тверда, крім твердої (з неї 1, 2, 3, 4 класів)), кукурудза на зерно (з неї 1, 2, 3 класів), ячмінь (у т.ч. ячмінь пивоварний (з нього 1, 2 класів) і ячмінь товарний (з нього 1, 2, 3 класів), жито (з нього 1, 2, 3, 4 класів), овес, гречка, просо, рис, зернобобові сушені (у т.ч. горох); із культур олійних боби сої; насіння ріпаку й кользи; насіння соняшнику)
2.	Маса зерна, купленого з початку року	Місячна	
3.	Вартість зерна, купленого з початку року (без дотацій і ПДВ)	Місячна	
4.	Маса зерна, переданого на перероблення з початку року – усього	Місячна	
5.	Маса зерна, переданого на перероблення з початку року на борошно	Місячна	Назва виду продукції за Номенклатурою продукції сільського господарства (НПСГ): культури зернові та зернобобові, у т.ч. пшениця (з неї тверда, крім твердої (з неї 1, 2, 3, 4 класів)), кукурудза на зерно (з неї 1, 2, 3 класів), ячмінь (у т.ч. ячмінь пивоварний (з нього 1, 2 класів) і ячмінь товарний (з нього 1, 2, 3 класів), жито (з нього 1, 2, 3, 4 класів), овес, гречка, просо, рис, зернобобові сушені (у т.ч. горох)
6.	Маса зерна, переданого на перероблення з початку року на крупу	Місячна	
7.	Маса зерна, переданого на перероблення з початку року на комбікорм	Місячна	

1	2	3	4
8.	Загальна потужність одночасного зберігання зерна культур зернових і зернобобових та олійних (у спеціалізованих/пристосованих приміщеннях (власних/орендованих)) на кінець року	Річна	x
9.	Інформація щодо відсутності даних	Місячна	За видами причин відсутності даних: не здійснюється вид економічної діяльності, який спостерігається; одиниця припинена або перебуває в стадії припинення; здійснюється сезонна діяльність або економічна діяльність, пов'язана з тривалим циклом виробництва; тимчасово призупинено економічну діяльність через економічні чинники/карантинні обмеження; проведено чи проводиться реорганізація або передано виробничі фактори іншій одиниці; відсутнє явище, яке спостерігається

Список використаних джерел

1. Закон України "Про офіційну статистику" від 16 серпня 2022 року № 2524-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>
2. Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13 січня 2011 року № 2939-VI (зі змінами).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2939-17#Text>
3. Закон України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" від 03 березня 2022 року № 2115-IX (зі змінами).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>
4. Закон України "Про захист персональних даних" від 01 червня 2010 року № 2297-VI (зі змінами).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2297-17#Text>
5. Закон України "Про зерно та ринок зерна в Україні" від 04 липня 2002 року № 37-IV (зі змінами).
URL: <http://surl.li/gixj>
6. Закон України "Про інформацію" від 02 жовтня 1992 року № 2657-XII (зі змінами та доповненнями).
URL: <http://surl.li/bulsx>
7. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату від 29 грудня 2009 року № 498.
URL: https://ukrstat.gov.ua/metod_polog/glos.htm
8. Глосарій термінів національної моделі діяльності органів державної статистики, затверджений наказом Держстату від 28 грудня 2022 року № 392.
URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/392/glosi_GAMSO.pdf
9. Класифікація інституційних секторів економіки України, затверджена наказом Держстату від 03 грудня 2014 року № 378 (зі змінами).
URL: <http://surl.li/bulte>
10. Класифікація організаційно-правових форм господарювання, затверджена наказом Держспоживстандарту України від 28 травня 2004 року № 97 (зі змінами).
URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/KOPFG_zm8_2021.pdf

11. Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад, затверджений наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 26 листопада 2020 року № 290 (в редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 12 січня 2021 року № 3) (зі змінами).

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/v0290914-20>

12. Методологічні основи здійснення оцінок основних статистичних показників у випадку відсутності даних унаслідок надзвичайних і непереборних обставин, затверджені наказом Держстату від 14 квітня 2014 року № 95 (зі змінами).

URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/66/95.pdf

13. Методологічні положення державного статистичного спостереження "Реєстр статистичних одиниць", затверджені наказом Держстату від 30 листопада 2021 року № 298 (зі змінами).

URL: <http://surl.li/bkvyu>

14. Методологічні положення щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, затверджені наказом Держстату від 15 лютого 2017 року № 41.

URL: <https://cutt.ly/ryU7lC5>

15. Методологічні положення щодо перегляду офіційної державної статистичної інформації, затверджені наказом Держстату від 25 серпня 2021 року № 220 (зі змінами).

URL: <http://surl.li/bultj>

16. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010, затверджена наказом Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 року № 457 (зі змінами).

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10>

17. Номенклатура продукції сільського господарства (НПСГ), затверджена наказом Держстату від 30 грудня 2020 року № 366 (зі змінами).

URL: https://ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/npsg_22.pdf

18. Політика перегляду офіційної державної статистичної інформації органами державної статистики України, затверджена наказом Держстату від 22 серпня 2019 року № 283 (зі змінами).

URL: <http://surl.li/bultn>

19. Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики, затверджений наказом Держкомстату від 12 січня 2011 року № 3 (зі змінами).

URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-11#Text>

20. Regulation (EC) № 223/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009 on European statistics and repealing Regulation (EC, Euratom) № 1101/2008 of the European Parliament and of the Council on the transmission of data subject to statistical confidentiality to the Statistical Office of the European Communities, Council Regulation (EC) № 322/97 on Community Statistics, and Council Decision 89/382/EEC, Euratom establishing a Committee on the Statistical Programmes of the European Communities.

URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/223/2015-06-08>